

Múlt nélkül

F. Eszter Berlinben élő orvos-pszichológus interjút adott *Rádai Eszternek* az Élet és Irodalomban Nincs többé kedélyes zsidózás címmel. Ha jól következtetek, a nyilatkozó – aki azonnal közli, hogy zsidó – annak az F. családnak a tagja, amelyikben az édesapa a rádió megbecsült beszédtanára volt, F. Eszter egyik bátyja kitüntetett, érdemein felül is kényeztetett karmestere a magyar művészvilágnak, másik bátyja a világot járja, szintén karmesterként. A beszélgetés időzítése nem véletlen, a hetilap szemközti oldalán részletes nyilatkozatokat olvasunk az írószövetség kilépő tagjainak lelkivilágáról, névsorok és egyéni buzzók igyekeznek minél messzebb húzódní a leprásnak kiáltott *Döbrentei Kornéltól*. A *Süddeutsche Zeitung*ból közlik a frisiben tállalt hírt, miszerint Magyarország írói az antiszemitizmus ellen védekeznek. A fő nyilatkozó *Eörsi István*, aki most sem tudja a száját fékezni (azt azonban nem említi, hogy *Schmidt Mária* alpári sértegetése miatt éppen most ítélte el a független magyar bíróság).

F. Eszter erről feltehetőleg nem tud, az írószövetség agóniája is messze esik tőle. Ő arról beszél, hogy a németek milyen dicséretesen néznek szembe náci múltjukkal, hogyan vájkálnak benne, persze még mindig nem eléggé és nem elég megnyugtató módon. De hol vannak ettől a magyarok? – teszi fel a kérdést Rádai, hiszen nálunk e témában máig is a felelősség áthárítása a divat. Lassan megszokjuk, hogy láthatatlan erők folyamatosan arra szorítják az orszá-

got, hogy olyasmit láttassanak velünk, ami nincs: tomboló antiszemitizmust, erősödő zsidóellenességet, a történelem sunyi elhallgatását, a kisebbségek üldözését, kirekesztését. Néha arra kell gondolnunk, mi, magyarok szörnyetegeknek születtünk, szörnyetegekként viselkedünk, csoda, hogy kisebbségeink nem menekülnek fejvesztve tőlünk. De erről szó sincs, sőt egyes vélemények szerint nálunk a zsidóság reneszánszát éli.

Akkor hát miről van szó? Az F. Eszterrel készült interjúbán körvonalazódik az óhaj. Azt mondja egy helyütt: a németeknek sikerült az ősi német hagyományokkal szakítaniuk, példának a német nevelési elveket, a rend és a kötelesség mítoszát említi. Ezt úgy, ahogy van, el-söpörték, és azóta, mit tesz Isten, Németországban nem becsülik a hagyományokat. A németek sikeresen kiölték magukból a múltjuk iránt érzett bármifajta pozitív érzést. Nem büszkéek az őseikre, az országukra, mert a múltjuk gyanús. Így helyére került egyik politikusuk „bátor” megnyilatkozása, akinek semmit nem jelent az, hogy német.

A németek múltjában van szégyellnivaló, de egy egész nép egész történelmét, mítoszát megtagadtni több mint nyomor, egy nép önazonosságának a végét jelenti. És lehetséges, hogy ennek a kulturális hadjáratnak, ennek a tizenöt éve nem csillapuló magyarelles merényletsorozatnak valahol itt van az eredője? A múlt megtagadása, a magyar gyökerek levagdósása, hagyományaink szemétre dobása lenne a cél? Hová vezethet ez egy olyan országban, amely még a trianoni megaláztatásból sem tudott igazán kikapaszkodni? Hiszen ha nincs többé értéke ezeréves magyar történelmünknek, csak a mai és a holnapi nap van, akkor nem érdemes tovább idegeskednünk fogyó magyarságunk miatt.